

Naknada zarade i ostalih prihoda

Odluka US br. IUz-60/2021

Sadržaj

Tekst instrukcije

Na osnovu čl. 23. i 48. Zakona o državnoj upravi („Službeni glasnik RS“, br. 79/2005, 101/2007, 95/2010, 99/14, 47/18 i 30/18-dr. zakon) ministar za brigu o porodici i demografiju donosi

I N S T R U K C I J U

O POSTUPANJU OPŠTINSKIH – GRADSKIH

UPRAVA U PRIMENI I SPROVOĐENJU

ODLUKE USTAVNOG SUDA REPUBLIKE

SRBIJE br. IUz-60/2021

Ministarstvo za brigu o porodici i demografiju ocenilo je da je, u cilju obezbeđivanja blagovremenog, celovitog, jednakog i zakonitog postupanja opštinskih – gradskih uprava u primeni i sprovođenju Odluke Ustavnog suda br. IUz-60/2021, a u skladu sa Zakonom o državnoj upravi, neophodno doneti posebnu Instrukciju kojom se uređuju obaveze opštinskih - gradskih uprava u postupku ostvarivanja prava na prava na naknadu zarade, odnosno naknadu plate za vreme porodijskog odsustva i odsustva sa rada radi nege deteta.

Članom 13. stav 1. Zakona o finansijskoj podršci porodici sa decom („Službeni glasnik RS“, br. 113/17, 50/18, 46/21-US, 51/21-US, 53/21-US, 66/21,130/21, 43/23-US i 62/23) propisano je da se osnovica naknade zarade, odnosno naknade plate za vreme porodijskog odsustva i odsustva sa rada radi nege deteta, za lica iz člana 12. ovog zakona, utvrđuje na osnovu zbira mesečnih osnovica na koji su plaćeni doprinosi na primanja koja imaju karakter zarade, za poslednjih 18 meseci koji prethode prvom mesecu otpočinjanja odsustva zbog komplikacija u vezi sa održavanjem trudnoće, ili porodijskog odsustva, ukoliko nije korišćeno odsustvo zbog komplikacija u vezi sa održavanjem trudnoće.

Odlukom Ustavnog suda br. IUz-60/2021 od 14. februara 2024. godine („Službeni glasnik RS“, broj 11/24) utvrđeno je da odredba člana 13. stav 1. Zakona o finansijskoj podršci porodici sa decom („Službeni glasnik RS“, br. 113/17, 50/18, 46/21-US, 51/21-US, 53/21-US, 66/21,130/21, 43/23-US i 62/23) u delu koji glasi: „odsustva zbog komplikacija u vezi sa održavanjem trudnoće, ili“ i u delu koji glasi: „ukoliko nije korišćeno odsustvo zbog komplikacija u vezi sa održavanjem trudnoće“, nije u saglasnosti sa Ustavom.

U skladu sa članom 58. stav 1. Zakona o Ustavnom sudu („Službeni glasnik RS“, br. 109/07, 99/11, 18/13-US, 40/15- dr. zakon, 103/15, 10/23 i 92/23) kad Ustavni sud utvrdi da zakon, statut autonomne pokrajine ili jedinice lokalne samouprave, drugi opšti akt ili kolektivni ugovor nije u saglasnosti sa Ustavom, opšteprihvaćenim pravilima međunarodnog prava i potvrđenim međunarodnim ugovorom, taj zakon, statut autonomne pokrajine ili jedinice lokalne samouprave, drugi opšti akt ili kolektivni ugovor prestaje da važi danom objavljivanja odluke Ustavnog suda u „Službenom glasniku Republike Srbije“.

Odluka Ustavnog suda može se odnositi kako na opšti akt u celini tako i na njegove pojedine odredbe. Odluka Ustavnog suda ima karakter presuđene stvari i proizvodi pravne posledice prema svima. Takođe, odluka Ustavnog suda nema povratno dejstvo već deluje od objavljivanja, pa ubuduće.

Članom 60. stav 1. Zakona o Ustavnom sudu propisano je da zakoni i drugi opšti akti za koje je odlukom Ustavnog suda utvrđeno da nisu u saglasnosti s Ustavom, opšteprihvaćenim pravilima međunarodnog prava, potvrđenim međunarodnim ugovorima ili zakonom, ne mogu se primenjivati na odnose koji su nastali pre dana objavljivanja odluke Ustavnog suda, ako do tog dana nisu pravnosnažno rešeni.

Članom 61. Zakona o Ustavnom sudu propisano je da svako kome je povređeno pravo konačnim ili pravnosnažnim pojedinačnim aktom, donetim na osnovu zakona ili drugog opšteg akta, za koji je odlukom Ustavnog suda utvrđeno da nije u saglasnosti s Ustavom, opšteprihvaćenim pravilima međunarodnog prava, potvrđenim međunarodnim ugovorima ili zakonom, ima pravo da traži od nadležnog organa izmenu tog pojedinačnog akta, u skladu sa pravilima postupka u kome je pojedinačni akt donet.

Predlog za izmenu konačnog ili pravnosnažnog pojedinačnog akta, donetog na osnovu zakona ili drugog opšteg akta, za koji je odlukom Ustavnog suda utvrđeno da nije u saglasnosti sa Ustavom, opšteprihvaćenim pravilima međunarodnog prava, potvrđenim međunarodnim ugovorima ili zakonom, može se podneti u roku od šest meseci od dana objavljivanja odluke u „Službenom glasniku Republike Srbije“, ako od dostavljanja pojedinačnog akta do podnošenja predloga ili inicijative za pokretanje postupka nije proteklo više od dve godine. Objavljivanjem Odluke Ustavnog Suda Srbije IUz-60/2021, 14. februara 2024. godine, prestao je da važi član 13. stav 1. Zakona o finansijskoj podršci porodici sa decom, u delu koji glasi: „odsustva zbog komplikacija u vezi sa održavanjem trudnoće, ili“ i u delu koji glasi: „ukoliko nije korišćeno odsustvo zbog komplikacija u vezi sa održavanjem trudnoće“.

Tako da od 14. februara 2024. godine, član 13. stav 1. Zakona o finansijskoj podršci porodici sa decom glasi: „Osnovica naknade zarade, odnosno naknade plate za vreme porodijskog odsustva i odsustva sa rada radi nege deteta, za lica iz člana 12. ovog zakona, utvrđuje se na osnovu zbira mesečnih osnovica na koji su plaćeni doprinosi na primanja koja imaju karakter zarade, za poslednjih 18 meseci koji prethode prvom mesecu otpočinjanja porodijskog odsustva.“

Kako je Odlukom Ustavnog suda došlo do izmena člana 13. stav 1. Zakona o finansijskoj podršci porodici sa decom u načinu obračuna osnovice naknade zarade, odnosno naknade plate za vreme porodijskog odsustva i odsustva sa rada radi nege deteta, **koji se primenjivao od 1. jula 2018. godine**

do 14. februara 2024. godine, potrebno je preispitati po službenoj dužnosti sva rešenja kojima je odlučeno o pravu na naknadu zarade, odnosno naknadu plate za vreme porodiljskog odsustva i odsustva sa rada radi nege deteta, a koja nisu konačna i pravnosnažna.

Imajući u vidu rešenje Ustavnog suda o pokretanju postupka za utvrđivanje neustavnosti navedene odredbe zakona broj: IUz-60/2021 od 5. juna 2023. godine iz čijeg obrazloženja se može utvrditi da je datum podnete inicijative za pokretanje postupka 19. april 2021. godine, **korisnici prava kojima je rešenje dostavljeno počev od 19. aprila 2019. godine mogu podneti, ukoliko smatraju da im je pravo povređeno, zahtev za izmenu pojedinačnog akta (rešenja) koje je konačno i pravnosnažno.**

Rok za podnošenje navedenog zahteva je **šest meseci** od dana objavljivanja odluke Ustavnog suda.

Kako je odluka objavljena 14. februara 2024. godine, to **rok za podnošenje zahteva za izmenu pojedinačnog akta (rešenja) ističe 14. avgusta 2024. godine.**

U postupku sprovođenja navedene odluke Ustavnog suda, potrebno je da gradske – opštinske uprave na svoj sajt postave obaveštenje o odluci Ustavnog suda i mogućnosti blagovremenog podnošenja zahteva za izmenu pojedinačnog akta (rešenja).

U cilju efikasnije primene odluke Ustavnog suda, gradska – opštinska uprava od strane Informacionog sistema za isplatu prava dobiće spisak potencijalnih korisnika prava koji su u njenoj nadležnosti, a koji bi mogli da podnetu zahtev za izmenu pojedinačnog akta (rešenja).

Opštinska – gradska uprava, u obavezi je da preispita osnovanost podnetog zahteva.

Opštinska – gradska uprava, postupajući po osnovanim zahtevima izvršiće izmenu rešenja i uneti ih u Informacioni sistem za isplatu prava i dostaviti korisniku.

Na osnovu izmenjenih rešenja izvršiće se isplata pripadajućih iznosa naknade zarade, odnosno naknade plate za vreme porodiljskog odsustva i odsustva sa rada radi nege deteta.

O eventualnim problemima i nejasnoćama koje se mogu javiti, rukovodilac opštinske - gradske uprave, dužan je da pisanim putem ili putem telefona, izvestiti Ministarstvo za brigu o porodici i demografiju.

O izvršenju ove instrukcije, od dana njenog dostavljanja, staraće se rukovodilac opštinske - gradske uprave.